

Hva' er der galt med revolutioner?

Skrevet af: **Redaktionen** | Offentliggjort: 15. oktober 2011

I tilbageblik kan det godt undre, at medierne og de andre partier kun i beskedent omfang gik i kødet på Enhedslistens principprogram i valgkampen. Det skyldtes formodentlig, at Johanne Schmidt Nielsen og Enhedslistens bragende valgsejr først rigtigt trængte ind i mediernes redaktionslokaler på valgnatten. Det forklarer i hvert fald mediernes drastisk stigende interesse for Enhedslistens revolution og kommunisme.

Bl.a. tog Information i en stor artikel fat på EL's principprogram under overskriften "Revolutionen er gået af mode". Ikke bare hos vælgerne, men også hos Enhedslisten selv. Med den smukke pædagogiske begrundelse, at Enhedslistens principprogram bør indeholde "formuleringer, som almindelige lønmodtagere kan genkende sig selv i", og at noget af det nuværende program "er meget 70'er-agtigt" (og dermed ikke let for det nye årtusindes lønmodtagere at "genkende sig selv i") erklærer Nikolaj Willumsen, Enhedslistens nye EU-ordfører, sig parat til at skrive luge ud i de revolutionære principper og droppe revolutionsbegrebet og dermed følge i fodsporet på S og SF's bestræbelser på at skrive socialisme ud af partiernes principprogrammer.

En af Enhedslistens og SF's lovfæstede inspirationskilder, Karl Marx, talte engang om at sælge sin førstefødselsret for 'en ret linser'. Er Enhedslistens nu ved at sælge sin erklærede førstefødselsret som forkæmper for et andet samfund end det kapitalistiske for positiv adgang til TV-mediernes linser? Og sker det i givet fald begrundet i den samme opportuniste, som Karl Marx i sin tid henviste til med sine bemærkninger om arbejderklassen?

Med den beredvillighed og hast som Johanne Schmidt Nielsen og andre topfolk fra Enhedslisten har været parat til at falde partiprogrammet (og en af dets forfattere, det nye folketingsmedlem Finn Sørensen) i ryggen med anklager om at være forældet, støvet og 70'er-agtigt, er det svært at afvise et vist udsalg af revolutionære principper for at sikre Enhedslisten fortsat positiv medieomtale. Men herfra kan man ikke slutte, at der slet og ret er tale om, at Johanne Schmidt Nielsen & Co. tilpasser sig den øjeblikkelige situation uden hensyn til principperne. Der er nemlig andre - og alvorligere - ting på spil.

Først og fremmest er Enhedslistens begreber om revolution, revolutionerende forandringer og et 'socialistisk' og 'kommunistisk' alternativ dybt præget af fortidens forestillinger om fortidens muligheder og strategier for at skabe et andet samfund end det kapitalistiske. På godt og - navnlig - ondt. Da V.I. Lenin og andre for 100 år

siden gjorde sig tanker om, hvorledes en radikal og revolutionerende social og politisk forandring af det russiske samfund kunne ske, skete det i et forsøg på at sammentænke en begribelse af det 18. og 19. Århundredes borgerlige revolutioner i Europa med det helt særlige sociale og politiske forhold i det russiske zar-regime. Da 1920'ernes og 1930'ernes venstrekræfter forsøgte at gøre sig tanker om, hvorvidt og hvordan et andet samfund end det kapitalistiske kunne skabes i de forskellige europæiske lande, de europæiske kolonier, Kina, mv. skete det først og fremmest som et forsøg på at koble de yderligere erfaringer, der var gjort under den russiske revolution og de forskellige revolutionstilløb, mv., som fandt sted i bl.a. Tyskland, Italien og Østrig-Ungarn i kølvandet på første verdenskrig med en analyse af de nye - og meget forskelligartede - vilkår i de enkelte lande.

Desværre førte dette til en omfattende degenerering af revolutionsbegrebet i den postrevolutionære periode i 20'erne, hvorved principprogrammerne og strategierne blev reduceret ret rent instrumentelle og almene magtteoretiske principper for, hvorledes kapitalismen skulle sættes på porten og proletariatet overtage den politiske magt - noget historisk ulykkeligt benævnt "proletariatets diktatur". Men fælles for alle de politiske retninger indenfor arbejderbevægelsen bortset fra nogle få marginaliserede var, at revolutionen skulle forstås som en spektakulær magtovertagelse i en såkaldt revolutionær situation, hvor kapitalismen, dens institutioner og ideologiske indflydelse i samfundet var i opløsning.

Disse principper var mildest talt ikke de bedste og mest velegnede i en situation, hvor den herskende klasse og dens allierede viste overraskende evner til at trænge arbejderbevægelsen i defensiven og genetablere/reproducere sit økonomiske, sociale og politiske herredømme. Tværtimod har denne udvikling og disse uforudsete evner hos kapitalismens sociale og klasse-mæssige bærere gjort det påtrængende at gentænke hele spørgsmålet om 'reform' og 'revolution'.

'Revolutionen' er ikke blevet forældet. Et nyt tidssvarende revolutionsbegreb er tværtimod blevet stadig mere påtrængende og aktuelt for nutidens venstrekræfter.

De 'revolutionære principper' i Enhedslistens principprogram er ikke '70'er-agtige - gid det var så vel: de var ikke engang brugbare svar på 70'ernes politiske udfordringer. Enhedslistens revolutionsbegreb bygger derimod på en uholdbar tro på, at den rette 'aftapning' af mellemkrigstidens magtteoretiske principper kan være en god ledetråd for et parti, der slås for socialisme i det 21. århundrede. Og det er dybest set langt mere alvorligt end en konstatering af, at begreberne nok ikke lige går rent hjem hos hverken Maren i kæret eller journalisten i fjernsynet.

Enhedslistens 'revolution' er åbenlyst ikke salgbart i den bedste TV-sendetid. Men hvad værre er. Den er heller ikke brugbar som nærværende pejlemærke for kampen

for socialisme i dagens Europa.

Til gengæld er der i den grad brug for at gentænke hele spørgsmålet om 'reform' og 'revolution'. Både i Enhedslisten, SF og Socialdemokratiet. 'Modernisering' og pædagogisk afstøvning' af 'the same old shit' gør det ikke.